šukėmis. Po juo, 0,9–1,1 m gylyje pasiektas smėlis – įžemis. R dalyje po asfaltu bei grindiniu iki įžemio, esančio 1,7 m gylyje, tęsėsi tik XIX–XX a. I pusės sluoksnis su gausiomis griuvenomis. Perkasos V dalyje kultūrinio sluoksnio storis siekė 1,7–2 m. Čia virš žvyro – įžemio glūdėjo pilkos spalvos žvyringas gruntas su smėlio intarpais, kuriame rasta pavienių XVII a. buitinės keramikos šukių. 90 cm gylyje aptiktas buvusio pastato pamatinės dalies fragmentas. Pamatas yra 60 cm aukščio, 40 cm pločio, sudarytas iš 60x35 ir 55x15 cm dydžio akmenų bei antrinio panaudojimo raudonos spalvos plytų, rištas kalkių skiediniu. Struktūra datuojama XIX a. pabaiga – XX a. pradžia.

Tyrimų metu iš viso aptikti 565 radiniai, datuojami XVI a. II puse – XVII a. Didžiąją jų dalį (550) sudaro buitinės bei statybinės keramikos fragmentai. Likusią dalį sudaro 15 ypačiųjų radinių, t. y. peilių fragmentai, apkalėliai, XVII–XX a. monetos bei apdirbtas kaulinis įrankis.

Polocko St. 13

In 2017, KVP conducted an investigation (two test pits totalling 2.3 m^2 and a 35 m^2 trench) on the plot at Polocko St. 13, Vilnius. The remains of a 20th-century wall: a foundation fragment of a building corner, were unearthed in test pit 1 (Fig. 1). A 19th–first half of the 20th-century layer was recorded down to natural soil in the E part of the trench. A 30–50 cm thick dark grey soil layer dating to the second half of the 16th–17th centuries lay below the 30–50 cm thick, 19th–first half of the 20th-century soil horizon in the central part. A 17th-century, 1.7–2 m thick cultural layer was recorded in the W part of the trench (Fig. 2). 565 finds dating to the second half of the 16th–17th centuries were found during the investigation.

Stanislav Rutkovski,
Justina Stankevičiūtė

Vilniaus gatvė 37

2017 m. Vilniaus g. 37 sklypo PV dalyje KVP atliko detaliuosius tyrimus ir ištyrė 93,7 m^2 dydžio plotą. Archeologiniai tyrimai šiame sklype vyko ne vieną kartą. 2013 m. T. Poška atliko detaliuosius tyrimus į P nuo 2017 m. tyrimų vietos. Jų metu fiksuotas 4,4 m storio kultūrinis sluoksnis. Tyrimų vietoje aptikta Vilniaus gynybinės sienos bei griovio, užpilto XVIII a. pabaigoje – XIX a. pradžioje, dalis (*ATL 2013 metais*, 2014, p. 370–374). 2014–2015 m. įrengiamų vandentiekio, nuotekų ir elektros trasų vietose žvalgomuosius tyrimus ir žvalgymus atliko J. Stankevičiūtė ir P. Vutkinas (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 638, 460; *ATL 2015 metais*, 2016, p. 563, 412). Šių tyrimų metu fiksuoti XIX–XX a. sluoksniai, kuriuose rasta ir ankstyvesnių XVII a. radinių.

Nugriovus XX a. II pusėje statytus silikatinių plytų pastatus, 93,7 m^2 dydžio plote atlikti archeologiniai tyrimai. Suformuotas netaisyklingos formos 10,4 m ilgio R–V kryptimi ir 10 m ilgio Š–P kryptimi tyrimų plotas. P garažo vietoje, kuriame buvo 3,8 m pločio, 1,5 m gylio išbetonuota duobė, numatyta atlikti žvalgymus, o antrojo, Š garažo vietoje, kur paviršius lygus, išbetonuotas ties H_{abs} 108,20 m – vykdyti detaliuosius tyrimus. Nugriovus garažų V sieną, už kurios žemės paviršius buvo aukščiau – ties H_{abs} 109,20 m, fiksuotas piltinis XX a. II pusės sluoksnis – pilkas gruntas su daugybe griuvenų ir pavienėmis šiukšlėmis. Garažų išorėje šio sluoksnio storis siekė 1,5 m. Tokios pačios struktūros ir laikotarpio sluoksnis fiksuotas ir Š garažo vietoje po betoninėmis grindimis. Žemiau, Š garažo vietoje tirtas pilko grunto su

1 pav. XV a. pabaigos – XVI a. pradžios duobės Š pjūvis. J. Stankevičiūtės nuotr.

Fig. 1. The N section of the late 15th– early 16th-century pit.

pavienėmis griuvenomis sluoksnis, kuriame rasta XVII–XIX a. radinių. Centrinėje ploto dalyje atidengtas 5,7 m ilgio, 1,8 m aukščio arkinis pamatas, vietomis aplipdytas cementiniu skiediniu. Iš atramos Š ir V buvo išmūryta papildoma 1,4x0,9 m dydžio, 1,6 m aukščio atrama. Ji sumūryta iš įvairaus dydžio akmenų, rištų cementiniu skiediniu. Pati arka sumūryta iš rausvų 22–26x12x5–6 cm, o atramos – iš 26–28x14–15x6–7 cm dydžio plytų, rištų tvirtu kalkiniu skiediniu. Mūras datuojamas XIX a. II puse. Atidengtos mūrų liekanos tikriausiai priklausė XIX a. Vilniaus miesto planuose vaizduojamam pastatui, ant kurio pamatų tarybiniu laikotarpiu pastatyti garažai.

Tyrimų ploto ŠR dalyje nuo maždaug H_{abs} 106,48 m tirtas iki 30 cm storio pilko grunto su angliukais sluoksnis. Žemiau jo, ties H_{abs} 106,13 m pasiektas įžemis – geltonas smėlis. Tyrimų ploto V dalyje, tiek buvusių garažų vietoje, tiek už jų V sienos fiksuota visiškai kitokia situacija. Po piltiniu XX a. sluoksniu garažo išorėje nuo H_{abs} 107,65 m tirtas iki 50 cm storio P kryptimi storėjantis pilko grunto su molio lęšiais sluoksnis. Jame rasta keletas XIX a. būdingų radinių, leidžiančių manyti, jog tai XIX a. (pastato naudojimo laikotarpiu) buvęs žemės paviršius. Žemiau tirti pilko grunto ir smėlio sluoksniai, kurie preliminariai datuojami XVI–XVII a. Jų apačia fiksuota ties H_{abs} 106,10–106,20 m.

Iš įžemyje tirtų įgilintų struktūrų atskirai paminėtinos tik dvi: ploto PV kampe tirta už ploto ribų besitęsianti duobė (1 pav.), kurios dalis buvo užpilta tamsiai pilko grunto sluoksniu, datuojamu XIX a., apatinė – pilku gruntu su smėlio intarpais, kuriame absoliučią daugumą radinių sudarė buitinės keramikos šukės, būdingos XVI a. (2 pav.). Tarp jų rastas XVI a. III–IV ketvirčiais datuojamas portretinis polichromine glazūra dengtas koklis (3 pav.). Spėjama, jog šioje vietoje tirta buvusio Vilniaus miesto gynybinio griovio, kurio vietoje tyrimus 2013 m. vykdė T. Poška, dalis.

2 pav. Duobėje aptikta keramika: 1–6 neglazūruotų indų pakraštėliai; 7 – glazūruotas indelis. J. Stankevičiūtės nuotr.

Fig. 2. Pottery discovered in the pit: 1–6 – unglazed vessel rims; 7 – a small glazed vessel.

3 pav. Portretinio koklio fragmentas. J. Stankevičiūtės nuotr.

Fig. 3. A fragment of a portrait stove tile.

Antroji duobė fiksuota ŠV dalyje, ji taip pat tęsėsi už pjūvių. Atidengta dalis buvo 6,35x4,9 m dydžio. Viršutinė duobės dalis buvo užpilta pilku gruntu, kuris vietomis buvo su smėlio, durpių ar mėšlo priemaišomis. Šiame sluoksnyje rasta daug XV a. pabaigos – XVI a. I pusės buitinės keramikos, gyvulių kaulų ir odos atraižų. Sluoksnio storis siekė 80 cm. Apatinė duobės dalis buvo užpilta moliu su įvairaus dydžio žvyro ir smėlio intarpais. Jame radinių neaptikta.

Vilniaus St. 37

In 2017, an excavation was conducted (a total of 93.7 m^2) at the site of old garages from the second half of the 20th century on the plot at Vilniaus St. 37, Vilnius. A 1.8–3 m thick, 16th–20th-century cultural layer with structures sunk up to 1.3 m into the natural soil was recorded during the investigation. The upper, 1–1.6 m thick, archaeologically worthless cultural horizon dates to the 19th–20th centuries; below it a 16th–17th-century, 0.4–1.2 m thick cultural horizon with contemporaneous finds was excavated. A layer preliminarily dated to the 16th century lay above the natural soil in the E part of the plot. The remains: an arched foundation and a slab foundation, of a second half of the 19th-century building were unearthed in the central and E parts of the plot. The silicate brick garages had been erected on these foundations in the second half of the 20th century. Part of the Vilnius City defensive ditch, or so it is conjectured, was excavated in the S part of the plot (Fig. 1). The ditch was filled in the 19th century but its bottom layer, which contains finds, (Figs. 2, 3) dates to the third–fourth quarters of the 16th century. A part of a pit earlier than the ditch was excavated to the N of the ditch. Its top was filled with grey soil containing dung and peat, in which an especially large quantity of late 15th–early 16th-century pottery finds, animal bones, and leather cuttings were found, and the lower part with clay containing no finds. The pit's purpose remains undetermined.